

Titel: Mirzahs Syn i Skiæbnens Tempel [oversat af tysk Das Gesicht des Mirzah]

Citation: "Mirzahs Syn i Skiæbnens Tempel [oversat af tysk Das Gesicht des Mirzah]", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 15*, [Morten Hallager], 1770, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1_015-shoot-workid1_015_001b.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 15

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Mirzahs Syn i Skiæbnens Tempel. Kiøbenhavn 1770.

2
3

Tilskrift

til

Madame Andersen fød Hauber.

4

Madame!

Den Kierlighed, som De have til Videnskaberne og den Smag, med hvilken De dyrker dem, giver mig det Haab, at De ikke ugunstig optager den Frihed, som jeg giver mig, at sætte Deres Navn forved Oversættelsen af Das Gesicht des Mirzah.

Den tydske Mirzah har samme Øyemærke, som den franske Zadig, under Billeder at give os en lærerige Paamindelse, om denne vigtige Sandhed, at alt det som i Verden fører Navn af Hændelse er intet andet, end enten Straf, eller Belønning, eller Prøve, eller Forsyn; og til Ære for Mirzah og hans Fædreneland, ere hans Bestræbelser, ligesom Zadigs blevne belønnede med et almindeligt Biefald.

Jeg har forsøgt at indklæde ham i dansk Dragt, dersom han under denne Skikkelse maatte finde Deres Yndest, naar De, træt af Deres sædvanlige Forretninger, søger Hvile og Fornøjelse i smukke Bøgers Læsning, saa er dens Ønske opfyldt, som med al muelig Høyagtelse henlever Madame Deres ydmygste Tienere Oversætteren.

5

Jeg Mirzah, vandrede bedrøvet og ensom omkring igiennem Markene ved Bagdad, efterat jeg en Heel Dag var bleven qvælet af at see den lykkelige Ugudelige og den lidende Dydige. Naturen indsvøbt i Mørkhed og den Stilhed, som herskede i den hele Egn, opfyldte min Siel med en endnu stærkere Tungsindighed. Alle Uretfærdigheds Scener, de Nødlidendes Jammer, som skrige om Hielp, og finde ingen Redning, Daarernes Lykke og Glæde, med et Ord, enhver Ulykke, som overfalder Menneskene, og hvortil jeg saa. ofte havde været et Vidne, blev paa engang levende i min Siel, og aftvang mig Sukke. Min Græmmelse overvandt min Standhaftighed. Taare af Medlidenhed og Menneskekierlighed trillede ned paa mine Kinder, og mit Hierte flød over, af Klagemaal over den Menneskelige Skiebnes ulige Uddeelse. Jeg forglemte mig selv saavidt, at jeg begyndte ar knurre imod Forsynet. » Gud! raabte jeg, gid dog dette Øre ikke mere maatte høre den

6

Sukkendes Røst; gid dog dette Øye ikke mere maatte blive træt ved at see den Elendige! Hvorfor skabte Forsynet Skabninger til Ulykke, de, som aldrig have beder det om Livet?

Hvorfore gav det dem endog denne overflødige Fornuft, paa det de skulde føle, ar de vare ulykkelige. Hvorfor triumpherer Lasterne? Hvorfor forsmægter Dyden under Lenker? Hvorfor lider den Uskyldige, og hvorfor krones den Strafværdige?,,

Jeg vilde endnu blive ved at fortsætte mine Klagemaal, da der paa engang udbredede sig et Mørke omkring mig. Mine Fødder skielvede af Skræk, og Jorden syntes selv at synke under dem. Et huult Tordenslag gav Gienlyd fra de næste Høye tilbage i Dalene omkring Bagdad; jeg følte, at jeg havde syndet, og med en dødelig Angest faldt jeg ned paa Jorden for at bede om Naade. En Straale, klarere end et Lynild, trængte paa engang igiennem Mørket, og et Gestalt i et skinnende Klædebon stoed for mig. Jeg antog dette for en af den Eviges Engler, for Albunoh Sahareddin, ham, som udlegger de guddommelige Hemmeligheder. Følg mig Mirzah, og lad af ar dadle Forsynet, sagde han i en Tone, som indskiød mig Mod nok til at følge ham. Han

bragte mig i faa Øyeblikke indtil Foden af en Rad bratte og ubestigelige Bierge, som med deres Hoveder syn-

7

res at naae op til Himmelen. Aldrig havde jeg seet Naturen i en mere forfærdelig Skikkelse. Hele Stykker af Klipper hængte ud, en over den anden, og truede ved den ringeste Rystelse, at styrte sig ned i de dybt under dem liggende Dale. Den hele yderste Side af Bierget var en øde Klippe, hvor Øyet forgieves søgte at finde en Græsplet, eller nogle grønne Træer, for at kunde udhvile sig fra de ubehagelige Udsigter, paa hvilke det maatte see sig træt. En sammenblandet Brølen af Løver og Tigre gav et Gienlyd udaf Hulerne, som Naturen havde indarbeydet i Klipperne. Dalerne imellem de udhængende Klippespidser vare store Sandørkener, hvilke af en Stormvind bleve drevne i Høyden i stedsevarende Hvirveler. Jeg kunde ikke blive en eneste Vey vaer, ved hvilken man kunde have kommet over Bierget. Desuagtet formærkede jeg adskillige Personer, der med den yderste Umage søgte at klavre op ad den steyle Klippe. De erholdte Straf for deres Forvovenhed. Jeg saae dem, en efter en anden at falde ned, deels i Sandørkene, hvor de bleve qvalte af Vindhvirvlerne, og begravne under store Sandhøye; og deels at blive et Rov for de vilde Dyr, hvis Huler de maatte krybe forbi.

Jeg spaaede mig allerede skielvende ingen bedre Skiebne. Min Selskabs Broders Smilen

8

gav mig tilkiende, at han vidste min Frygt. „Mirzah, sagde han, Forsynet straffer kuns den forfængelige Selvkloghed, der med Magt vil trænge sig ind i dets Gebeet. De Retskafne vandre under dets Beskyttelse, og byder Farerne Trods.,, Herpaa tog han mig ved Haanden og førte mig ind i en af Biergets Aabninger. Jeg erfarede, at det var en temmelig beqvem Giennemgang. Neppe havde vi ongefæhr tilbagelagt tredive Skridt i samme, førend jeg fuld af en henrykkende Glæde faae, at jeg var paa den anden Side af Bierget.

Hvilken Forskiel imellem Udsigterne af Bierget paa denne Side og den foregaaende! Denne hele Kiede af Klipper var ligesom en Muur omkring et meget behageligt anlagt Labyrinth, i hvis Midte jeg langt fra blev en prægtig Bygning vaer. Denne inderste Side af Bierget indjog ikke, ved saadant et forfærdeligt Syn, den Skræk, som den yderste. Den var gandske skiult med skyggefulde Skove og blomstrende Enge. De imellem dem igiennemløbende Bække, vandede dem og Labyrinthet, i hvilken de udgydede sig og forestillede Øyet tillige de prægtigste Vandfalde. Fuglenes Sang, Bækkenes Harmonie, Blomsternes Lugt, og en Mængde andre Naturens Skiønheder; disse saa uskatterlige og dog saa forag-

9

rede Naturens Skiønheder forenede sig med Hinanden, for at sætte Sielen i den Henrykkelse, hvilken Alkoranen har forjættet de Rettroende efter deres Død.

Jeg var endnu beskieftiget med Følelsen af alle disse Behageligheder, da min Førere opmuntrede mig til at følge ham igiennem Labyrinthet til Skiæbnens Tempel; thi det var den Bygning, som laae for os. Jeg beundrede, i det vi gik derhen, disse saa kunstig i hinanden flettede Gange. Det var umueligt, uden en mere end menneskelig Førere, at vikle sig ud af alle disse Krumveye. Den eneste Fordeel bestod imidlertid blot deri, saa lidet, som mueligt, at vige fra den lige Linie, hvis man vilde naae Tempelet. En eneste Sidevey førte hen i faa mange adskillige Sidegange, at man stedse foer vild i en bestandig Cirkel, uden at nærme sig Bygningen med et eneste Skridt.

Tempelets Dørre aabnede sig af sig selv, ved vores Ankomst, og lukkede sig og af sig selv til igjen efter os. Jeg fornåm hverken Laas eller Slaa for samme, og min Førere sagde mig, ar de ikke kunde aabnes ved nogen menneskelig Behændighed, men at de lukkede sig op og til efter den Guddoms Villie, som blev tilbedet i Tempelet. Oven over Tempelet stode disse Ord indgravne med gyldene Bogsta-

10

ver: Gud er retfærdig, og hans Veye ugrundskelige.

Naturen og en simpel Majestæt gjorde dette Tempel mere prægtig end Kunstens Behændighed. Hele Bygningen hvilede paa en Rad Støtter af hvidt Marmor.. Et Altar af Allabast stod i Enden af samme. I Stæden for Guddommens Billede, steeg der en Skye af Røg i Høyden fra Alteret, og opfyldte Tempelet med en Duft af det vellugtendeste Røgelse. Paa den høyre Side af Alteret hang der en sort Marmortavle, og tvers over for den et Speyl af det klareste Chrystal. Da Albnoh Sahareddin førte mig hen til Alteret, talte han endnu disse faa Ord: » Lær her Mirzah, at Forsynet aldrig gjør Mennesker ulykkelige, uden for at see dem lykkelige,,, og derpaa forsvandt han for mine Øyne. Uagtet, at jeg befandt mig alene paa et saa ærværdigt Stæd, saa følte dog mit Hierte en vis ubegribelig Frimodighed. Fuld af en brændende Iver kastede jeg mig ned paa Trinnene af Alreret, og anraabte Guddommen om dets Beskyttelse. Neppe havde jeg fuldendte min Bøn, førend en majestætisk Stemme raabte til mig: Staae op, Mirzah ! see og læs!

Jeg kastede mine Øyne paa Speylet, og jeg saae min Ven, Abdallah, i samme, en

11

Mand, hvis Dyd ofte havde foraarsaget mig Beundring, og, hvis Elendighed ligesaa ofte havde aftvunget mig Taare. 'Han fad i sit elendige Værelse, hvor Mangelen udgjorde det eneste Husgeraad. Hans Arm understøttede hans af Svaghed og Græmmelse skielvende Hoved, og Taarene trillede ned af hans ærværdige Kinder. Og, havde han ikke Aarsag at græde? Fire uopdragne Børn laae for hans Fødder, og bade om Brød, og det femte, hans Yndling, laae vag et elendigt Leye af Straae, og forsmægtede af en slem Sygdom, formedelst Mangel paa Hielpemidler. Dette var kuns en liden Ulykke for den lidende Abdallah. Hans Kone, som han paa det ømmeste elskede, der ved sin Ødselhed var bleven Aarsag til hans Elendighed, forøgede hans Pine ved de smerteligste Bebrejdelser. Abdallah kunde ikke længere taale at see en saa heftig Jammer. Han gik hen at søge Underholdning for sine Børn. En Ven, som han tilforn ved sine Tienester havde forskaffet et vigtigt Embede og gode Indkomster, var den første, som han anraabte om en ringe Bistand. Denne nedrige Siel skammede sig ved at kiende Abdallah. Han saae sig frygtsom omkring, om ikke nogen af hans Bekiendtere bleve vaer, at en Mand i en afslidt Kiol og af meget fartig Anseelse talte temmelig fortroelig med ham. Han affærdige sin Ven med den koldsindige

12

Høflighed, at der nu var ham umueligt at tiene ham; men han bad ham indstændig, at han ved en anden Leylighed ikke vilde søge nogen anden, end ham, om Hielp. Det var vel mere end ti Gange, at Abdallah havde faaet saadant Svar af ham. Min Ven sneg sig trøstesløs bort fra denne Utaknemmelige. Han var saa ulykkelig, at han mødte en af sine Creditorer. Denne krævede ham for en ringe Giæld. Han bad ham i de bevægeligste Udtryk, at han vilde have Taalmodighed endnu en føye Tid. Denne Barbar beegnedede ham paa det allergroveste, for den Velgierning, som han udbad sig, og truede ham endog med Prygl, dersom han ikke betalte. Hans Fiende var rig, han maatte altsaa tie og være glad, at han ikke virkelig blev slagen. Med megen Møye betlede dog Abdallah nogle Asper tilsammen. For enhver Smule, som han erholdte, maatte han og tillige snart taale Skielsdord, snart Foragt, og snart Spot. Abdallah Kiøbte for den indsamlede Almissee, Brød, og takkede Forsynet for den rige Velsignelse, som der havde beskiæret ham.

Af Bedrøvelse og Forundring gav jeg et høyt Skrig fra mig, og Væmodigheden qualte mine øvrige Klagemaal. Jeg slog af ongefær mine Øyne paa Marmortavlen, paa hvilken tilforn ikke var noget skrevet, og jeg læste

13

følgende forgyldte Skrift: See endnu en gang og døm saa Forsynet. Jeg saae endnu en Gang i Speylet og Scenen havde forandret sig. Der var ikke mere den ulykkelige, nøysomme, og menneskekierlige Abdallah. Det var Abdallah i fuld Overflødighed af Lykke, som i den støyende Glæde, der omringede ham, havde kvalt al Følelse af Menneskekierlighed. Han flog sine Slaver, var haarhierted imod de Elendige, og falsk imod sine Venner. Jeg læste med en ærbødig Forundring den Lærdom, som Skiæbnens Tavle indeholdte, der stod: Ofte lider den Dydige, fordi han skulde lade af at være dydig, hvis han ikke havde Lidelser, forsynet giver ham Elendighed og Taalmodighed, og det giver ham det eneste hvormed det kan giøre ham lykkelig.

Jeg betragtede Speylet med en større Tilfredsstillelse, da et nyt Optrin styrtede mig i min forrige Tvivl og Uvished. Jeg saae mit ulykkelige Fædreneland ødelagt af Krigen og alle de Gruesomheder, der pleye at følge den. Der hvor Dale tilforn havde blomstret og stolte Stæder sikkert opløftet sine Muure, var nu øde Stæder og Steenhobe. Strømme af Blod flød igiennem dem i Stæden for vederqvægende Bække. Millioner Mennesker faldt ned for Sværdet, Hungeren, Luen og de afskyelig-

14

ste Laster, raabte om Hævn, og raabte forgiæves. "Millioner Mennesker, raabte jeg, skal være et Offer for en Ugudelig! „ Et Land fuld af Forbrydelser, svarede Skiæbnens Tavle, fortienner en foragtet Guddoms Straf. De som endnu ikke ere gandske Lastefulde, blive tugtede, paa det de ikke gandske skulde blive det; og de som have været og ere endnu oprigtige, redder Forsynet midt udaf Farens Storm.

Bassa Mehemets Pallast, som lod sig tilsyne i Speylet, bar alt for prægtig, at det ikke skulde have draget mine Øyne til sig. Jeg havde allerede ofre maattet sukke over denne lykkelige Ugudelige. Al hans Høyhed, alle hans Rigdomme, vare Frugter af den nederdrægtigste Ondskab, fra den ringeste Betienter, som han havde været, havde han ved at udøve alle muelige Laster, svunget sig op til den Værdighed at blive en af de fornemmeste Ministre i Riget. Er heelt Land sukkede under de haardeste Undertrykkelser, hvormed de bleve qvælede af hans Rovsyge, og denne Barbar, loe af deres Taare, fom han havde giort elendige. Enhver Dag opfandt han Midler til at udføre en nye Last, og enhver Last lykkedes ham. Og dog brammede hans Paladser, som vare bygte paa de undertryktes Hytter, med en stolt Sikkerhed. Hans Agre bar rigelig Frugt

15

end andre. Hans Skibe løb ubeskadigede og med rige Ladninger ind i Havnen. Hans Lyksalighed var bleven til et Ordsprog i Bagdad. Naar man vilde ønske sin Ven den fuidkommenste Lyksalighed, saa sagde man: Vær

lykkelig som Mehemet! Jeg saae denne Strafværdige i al hans Pragt. Han sad ved et Giestebud, som han selv havde ladet anrette, tilbudet af sine Hyklere, frygtet af sine Fiender, og kuns hemmelig forbandet af dem, som sukkede over ham. Enhver enkelt Kostbarhed, som skinnede omkring ham, var er Bytte af en Uretfærdighed. Han klædede sig af de Nøgnes Nødtørftighed, drak i sin Viin Enkernes Taare og forærede til sine Hyklere de Faderløses Formue. Han gik fra Taffelet til sin Mætresse og nedlagde for hendes Fødder Indkomsterne af en heel Provints til en Foræring for hendes nederdrægtige Villighed. Derpaa traade han med hende til Vinduet og saae en Uskyldig blive henrettet, som havde talt Sandhed om ham og om hende, og just i det samme Øyeblik erholdte han Efterretning at Sultanen havde, til en Belønning for hans Fortienester, gjort ham en Foræring af et anseeligt Jordegods. Jeg læste: Den Lastefulde er lykkelig, for at blive desto mere strafværdig. Mit Had til denne Tyran var alt for stor, til at Skiæbnens Tavles Dom havde kundet stille mig tilfreds.

16

Jeg var just i Begreb med ikke længere at skiule min Misfornøjelse over denne Ugudeliges Lykke, da jeg blev Mehemet vaer i hans geheime Kabinet. Hvilken Forskiel imellem ham og den Mehemet, som havde syntes at være den lyksaligste paa Jorden! Han var bleg og udtæret af en hemmelig Melankolie. Fuld af Fortvivelse vred han de Hænder, som han saa ofte havde toet i de Uskyldiges Blod. Han rev alle de forfængelige Kiendetegn af sin Høyhed af sig, og traadde dem under sine Fødder, og midt i dette Raserie græd han som er Barn. Jeg faldt i Forundring over denne Forandring. Hans Yndling, som ved sine overmande store Laster var bleven det, traadde ind i Gemakket, og nu erfoer jeg Aarsagen til hans Fortvivelse. En af hans Fortroelige havde skrevet ham til, at inden faae Dage skulde en pludselig Unaade gjøre Ende paa hans heele Lyksaligheds Drøm, dersom han ikke besad Klogskab nok til ar afvende dette Stød. Hans Yndling gjorde ham et Forslag til at redde sig, det nedrigste, som en ærekier Mand ikke skulde have kundet anhøre uden at straske Raadgiverens Forvoventhed. Det behagede Barbaren og han befoel ham at hente sin Datter. Fatime, der var lige saa dydig, som hendes Fader var lasteful, kom ind.

Hun hørte skielvende, at hun, for at befrie sin Fader fra en truende Unaade, var af ham be-

17

stemt til et Offer for Sultanens Begiærligheder, hvilken baade formedelst hans Laster, saa og formedelst hans naturlige Heslighed var hende i en lige Grad afskyelig. Forgiæves falt hun med grædende Taare ned for hans Fødder og bad ham at skaane hende. Et vredt Øyekast befoel hende at adlyde.! Hun adlydede, blev ulykkelig, undrog en Ugudelig endnu nogle faa Øyeblikke fra Undergang, og døde af Græmmelse over hendes Ulykke. Jeg saae at Mehemet des uagtet ikke var lykkeligere, Jeg saae ham i sit Sovekammer. Hvor angestfuld var ikke hans Søvn! Med hvilken Pine og Qual veltede han sig ikke omkring paa de rigeste persiske Tapeter! Han sov aldrig uden et Harnisk. Nu sprang han uroelig op af sit Leye, følte paa Laasene, som bevarede hans Skatte, bævede ved den ringeste Lyd, igiennemsøgte sine Gemakker, fandt sine Slaver i en roelig Søvn, ønstede sig en Deel af deres Lyksalighed, og erholdte den ikke. Dagen brød frem Mehemet var glad at den kom, og dog kom den kuns for at qvæle ham. Han skielvede naar han aad og blegnede naar han drak, uvis om han havde raget Døden eller Næring til sig. Aldrig kastede han sig i sin Mætræsses Arme, uden ar frygte for Førræderie. Omgiven af al den Pragt, der skiulte hans Elendighed for den Uerfarnes Øye, saae han en Lykkelig, som han

18

ikke havde styrtet, blev bange at han maaske først skulde styrtes af ham, og følte af al sin Lyksalighed, intet andet end den Frygt at tabe samme. Jeg slog mine Øyne ærbødig ned til Jorden for Guddommens Domme, vendte mig til den venstre Side af Alteret og læste: Den sande Viisdom forblindes ey af den Ugudeliges Glands. Den seer intet uden hans Elendigheder, og savner al hans Lyksalighed.

Jeg tilbad stiltiende Forsynets Retfærdighed, da en pludselig Jordrystelse opvakte mig af min Dybsindighed. Jeg flog mine Øyne op og Mehemets Pallast og Haver, tilligemed ham selv vare forsvundne. Paa det Stæd hvor de havde staaet, saae man intet uden en ureen Pøel, og den hele Egn var forvandlet til den forfærdeligste Ørken. En skrækkelig Hysten fordoblede Skrækken, og følgende Ord paa Marmoret, tilkendegav hvad Mehemet var bleven til: Han skal udryddes af Jorden, som Støv for Vinden, og Æfterkommerne skal tvivle om han har været til.

Dette Syn var mig alt for forskrækkelig, til at jeg saa let kunde glemme det. Jeg fordybede mig i stille Betragtninger, retfærdiggjorde

19

Forsynet og troede at jeg ikke mere skulde være i Stand til at tvivle om dets Retfærdighed. Af ongefær faldt mine Øyne paa Crystallet. Jeg saae Tarik og Thirza de ømmeste og dydigste Elskere i samme. Det var just den Dag paa hvilken de havde deelagtiggjort Kierligheden alle deres Ønsker, og følgelig ogsaa al den Lyksalighed, som de kunde nyde. Thirza overgik ved hendes yndigheder alle de Kostbarheder, hvor med

Orientes Overflødighed havde prydet hende, og hendes Hierte var endnu skønnere end alle hendes Yndigheder. Maalløs af en henrykkende Glæde faldt Tarik hende om Halsen og kuns ved afbrudte Ord, kuns ved enkelte Udraab, var han i Stand til at udtrykke hende sin Lyksalighed. Med en elskværdig Sædelighed giengeldede Thirza hendes Elskeres ømme Kierlighed ved en villig Smil. Hun blev rød over Tariks uskyldige Friheder og rødmede gierne. Hvor sterk udtrykkede ikke hendes Stiltienhed, det som hun følte! Mit Hierte flog glædeligere end det nogen Tid havde slaget ved tvende til Kierlighed og Dyd dannede Hierterets Lykke. Hvorledes kan vel og en Menneskeven virkelig føle en mere fuldkommen Fornøjelse end naar han seer en lykkelig og dydig Kiærlighed? Men hvilken Menneskeven har vel neppe mere end engang i sin hele Livs Tid følt denne Fornøjelse? De tvende Elfferes Samtale drev

20

min Glæde til den høyeste Grad, som den kunde opnaae. Hvor fuldkornmen ædel, hvor høymodig var ikke deres Hierter! Tarik og Thirza besad utallige Rigdomme. De benyttede sig af samme dertil, at de paa deres Forenings Dag, lod uddele en anseelig Summa til et Udstyr for 6 fattige og vel voxne Piger, og giftede dem med skikkelige Mandspersoner. Tarik og Thirza erindrede sig nu denne ædle Handling med den Vellyst, som er Menneskekærlighedens og Ædelmodighedens heele, men og tillige dens rigeste Belønning. Hvor stærk forestillede de sig ikke disse Personers Lykke, ved Følelsen af deres egen Lyksalighed. Taare af Glæde lod sig see i deres kierlige Øye. Nu, sagde de, vil de omfavne hinanden, og midt i deres Favnetag vil de anraabe Forsyner om Velsignelse for os. Herpaa gjorde de et Udkast af en Plan til deres tilkommende Levemaade. Hvor mange Nødlidende skulde ikke gøres lykkelige! Hvor mange Dyder skulde ikke trækkes ud af Støvet og Forglemmelse. Alle Børnene af dette fortreffelige Par skulde opdrages til Dyden, skulde blive paa samme Maade deres Medmenneskers Lykke, som deres Forældre havde været det. De faldt midt i deres Henrykkelse paa Knæe, og bad Forsynet, at det vilde give dem enten dydige, eller og flet ingen Efterkommere. Endnu bad de, da Lof-

21

tet af Værelset begyndte forfærdelig at knage, og faldt Halvparten ned. Thirza sank af Skræk ned i hendes Elskeres Arme. Tarik havde endnu kunde reddet sig; men uden Thirza var det ham umueligt. Han søgte at rive hende udaf Faren, da den anden halve Deel ligeledes styrtede sig ned, og begrov de tvende Elskere under Gruset. Paa engang tabte Verden alle de mangfoldige Lyksaligheder, som den havde at vente af det allerfuldkommenste og dydigste Par.

Jeg tildækkede mit Ansigt for Skræk, og ønskede, af Væmodighed, at være bleven begravet tillige med Tarik og Thirza under Gruset. Jeg dristede mig ikke i lang Tid til at løfte mine Øyne paa Skiæbnens Tavle. Endlig gjorde jeg det, og tilbad: Jeg læste: Det daarlige Menneske seer intet uden der Nærværende. Forsynet kiender allene det Tilkommende. Døden var den herligste Belønning for Tariks og Thirzas Dyd. Den reev dem ud fra den Ulykke, som truede deres Dyder, og befriede dem fra den Græmmelse, at have avlet lastefulde Efterkommere.

Mit Hierte var nu fuldkommen roelig, i Henseende til Forsynets Veye. Jeg besluttede

22

ikke at lade mig mere forføre af noget Syn i Speylet. Jeg fandt snart Leylighed til at udføre min beslutning. Den unge Temur, det liderligste Menneske i hele Bagdad kom tilsyne i Chrystallet, som han i den heftigste bevægelse gik frem og tilbage i sit Kammer, Vrede, Fortvivlelse og hevn var malet paa hans ansigt. Efter at han nogen Tid havde syntes at være ubesluttet, drog han, fuld af en rasende Vrede, et Papir frem, og rystede udaf samme, et vist Pulver i en koppe Sorbet,

som han havde staaende for sig. „Ja, sagde han, denne Gift er der eneste Middel, som kan redde mig udaf min Fortvivlelse. Den utroe Roxane foretrækker mig den uværdige Walid. Min Fader vil ikke længere, som hidindtil, understøtte mine Fornøyer ved sin Gavmildhed, og mine Creditorer truer mig hver Dag med Fængsel. Jeg vil paa engang hævne mig paa Roxane, paa min Fader og paa mine Creditorer.„ Han fatte allerede Koppen til Munden, og jeg var allerede glad, at Verden skulde have en Døgenikt mindre. „ Dog, raabte han, jeg skulde da døe, uden at have hævnnet mig paa Walid? Ney! denne Elendige maa først føle min Hævn.„ Han satte Koppen ned, tog sin Sabel paa, og gik bort. Faa Øyeblikke derefter traadde hans Fader, en ærværdig graahærdet Mand, ind i

23

Kammeret. Man kunde læse Bedrøvelsen over hans Søns Udskeyelser i hans hele Ansigt. Han understøttede sine vaklende Fødder ved den Stav. Kraftesløs og udmattet sank han. ned paa en Stoel. Hans af Svaghed skielvende Hoved, hans redelige Mine, hans Gestalt, som var bleven ærværdig ved Alderdommen, havde alene fordret Ærbødighed og Medlidenhed for ham, dersom det sidste endog ikke allerede var bleven formeret, ved den Ulykke, at have en lastefuld Søn. Han var tørstig. Til al Ulykke, saae han Skaalen med Sorbet, drak, faldt med heftige Spændinger ned paa Jorden, og opgav sin Aand. Jeg ydmygede min

Forundring under Forsynets Retfærdighed. Det belønnede min Lydighed derved, at det med dets usynlige Finger skrev paa Skiæbnens Tavle: Ofte bliver Forbrydelserne meget sildig en Straf, for den, der begik dem. Temurs Fader var, formedelst en strafværdig skiødesløs Opdragelse, sin egen Søns Forførere. Det var billigt, at Temur blev et Redskab, til at straffe sin Fader. Neppe havde jeg læst denne Skrift, førend den forsvandt, og en anden lod sig see i dens Sted: Betragt det hele, og døm ret. Jeg saae igien paa Speylet, og jeg blev en stor Øe vaer, igiennem hvilken flød en brusende

24

Strøm, eller langt hellere, en Arm af Havet deelte Øen i to lige Deele. Den Deel af Øen paa den høyre Side var en blomstrende Dal, som var opfyldt med de herligste Palladser og de behageligste Haver. Den anden halvø Deel var en uhørlig stor Sandørken. En Mængde smaae Floder igiennemskar begge hal« ve Dele, og løb deels i Havet, og deels i den store Strøm. Hele Øen var beboet; men i en hver Deel var Indbyggernes Skiæbne indrettet efter Jordens Beskaffenhed. Paa den høyre Side af Strømmen var Glædens og Fornøyselsens Opholdsstæd. Man kaldte det de Lyksaliges Land. Uophørlige Sange og Dantse vare Indbyggernes fornemmeste Beskæftigelser: denne fortryllende Egn. Jeg formærkede imidlertid adskilligt, som de ikke syntes at blive vaer, ellers skulde de have været mindre fornøyeede. Saaledes faae jeg Folk ved de herligste og med velsmagende Giestebude at være glade indtil Udskeyelser, uden at give Agt paa visse Slinger, som krøbe op, og udspyede Gift i deres Mad og Drikke. I de kostbareste Palladser boede meget ofte Taranteler og andre urene Orme. Andre vare omgivne med al den Overflod, som er velsignet Land kunde tilbyde dem; og havde dog ingen Mund at nyde den med, men i dens Stæd havde de bekommet fire Øyne, for at beskue samme. De latterligste iblant dem alle,

25

syntes mig at være dem, som frasagde sig al Glæde, og ilede efter visse forblindende Lys, af hvilke de bleve løkkede fra et Stæd til et andet, indtil de af Mathed eller af Forseelse faldt ned i en af Floderne, hvorpaa Blindlysene strax forsvandt. En anden Galenstab, som mange begik, bestoed deri, at de med Gevalt styrtede sig i den brusende Strøm, og svømmede over til Bredden af Ørkenen, som blev kaldet de Ulyksaliges Land. I denne elendige Ørk hørte man intet andet end Lyden af dens Indbyggeres Klagemaal. Tyngselen af de store Byrder, som de bare, udpressede Sveden af dem alle, og desuden bleve deres Trængseler endnu formerede af Solens Straaler, som uophørlig skiød lige ned paa dem. Med et bedrøvet Øyekast saae de ofte over til de Lyksaliges Land, og erholdte intet andet derved, end at deres Byrde bleve dem endnu desto tungere, og, at de kunde høre den Spot, hvormed Indbyggerne paa den anden Side triumpherede over dem. Ingen sukkede mere under den Byrde, som han bar, end de, som havde været saa taabelige, at svømme over fra de Lyksaliges Land til dette. Det var saavel dem, som de øvrige Indbyggere forbuden, fra denne Side af at fare tilbage over Strømmen. Nogle faa kom dog over. Men Luften i de Lyksaliges Land bekom dem næsten aldrig godt. De sprang ofte frivillig i Strømmen

26

og svømmede igien tilbage, til deres Byrder. Enhver af disse Elendige beklagede sig for hinanden, at hans Byrde var den tungeste. Undertiden omvexlede de den med hinanden. Dette Bytte angrede dem snart, og enhver tog da sin egen igien tilbage. Det syntes mig imidlertid virkelig ikke, at disse Byrder vare saa utaalelige, som deres Bærere paastod. Jeg formærkede, at den Ubehændighed, hvormed de bleve pakkede og baarne, havde megen Deel i deres Tyngsel. Nogle, som vare behændigere end deres Kammerater, bare derfor og deres Last med mindre Besværlighed. De gik fornøyeede og muntre fort, og følte neppe deres Byrde, da de øvrige imidlertid stønnede under deres, og vankede hid og did med uvisse Trin. Beboerne af de Ulyksaliges Land havde endnu en anden Fordel. De bare deres Byrder kuns faa Skridt, da de derpaa styrtede ud i den store Strøm, eller i en af Floderne, og af dem bleve drevne ud i det store Verdens Hav. Indbyggerne af de Lyksaliges Land havde just samme Skæbne, De nød deres Glæde kun kort, og bleve derpaa opslugede af de forskiellige Floder. Jeg fornåm, at de stedse med megen Heftighed søgte at arbeyde sig igien udaf Vandet, da Indbyggerne derimod, paa den anden halve Deel, lode sig, uden at gjøre den ringeste Bevægelse, føre fort

27

af Floden. Jeg gjorde endnu en anden Anmærkning, som var denne, at de Lyksaliges Land var stærkere beboet end de Ulyksaliges Land.

Jeg var just i Begreb med at undersøge nogle andre smaa Omstændigheder, da den Heele Himmel indsvøbte sig i sorte Skyer. Tordenen buldrede igiennen Luften, stærkere end nogen Tid tilforn. Øen blev rystet af de heftigste Stød. Bølger som Bierge steege ud af Havet op til Himmelen, og opflugede Øen samt alle dens Indbyggere og i et Øyeblik var alting i Speylet en uigiennemtrængelig Nat. Et overnaturligt Lys oplyste paa samme Tid det heele Tempel. Den Skye af Røg, som hidintil var stegen op i Høyden fra Alteret, forsvandt, og i dens Stæd brændte der en Lue. Jeg laae halv død af Skræk, udstrakt paa Gulvet af Tempelet; en overnaturlig Kraft styrkede mig, at jeg igien kunde staae op. Jeg saae med langt større Bogstaver end tilforn,

skreven følgende Ord paa Skiæbnens Tavle; Evigheden uddeeler alene den sande Lykke og Ulykke til de Dødelige efter deres Fortienester. Speylet var imidlertid bleven klar igien, og jeg saae paa en stor Slette, et Fruentimmer af mere end menneskelig Skiønhed siddende bag en klarskinnende Throne. Hun holdte i den ene Haand er Vaaben og i den anden et flammende Sværd.

28

Millioner Mennesker af alle Tidsaldere og Nationer vare forsamlede omkring hende. Hun afveyede meget Nøye først de Forsamledes Dyder og Laster. Derpaa veyede hun med samme Nøyagtighed, de Ulykkeliges Lidelser, som de tilforn havde udstaaet. Hun gav disse sidste, en større eller mindre Belønning ligesom de havde været mere eller mindre dydige, og ligesom de havde haft mere eller mindre Lidelser. Jeg saae med en u-udsigelig Vellyst, hvor pludselig disse Elendiges Taare bleve aftørrede, hvorledes Græmmelsen flyede bort fra deres ukiendelige Ansigter. En guddommelig Glæde straaede ud af deres Miner, og de gik med en fornøyet Tilfredsstillelse hen til de evige Boeliger, som vare blevne dem, bestemte. Kuns faa af dem, som i deres Livstid havde været lykkelige, erholdte nu Belønninger af Gudinden. De fleste bleve befundne at være for lette, og overgivne til den sorte Dødsens Engel, af hvilken de bleve pinede. Jo større deres Lyksalighed fordum havde været, jo større var nu og deres Pine. Nogle af dem beskyldte Dommerinden for Uretfærdighed. De erindrede hende, en eller anden enkelt Dyd, som de i deres Livstid havde udøvet. Retfærdigheden, svarede dem, at den sande Dyd bestaaer i Udøvelsen af alle Dyder, og at de for en eller anden enkelt god Egenskab vare noksom blevne belønnede ved de rimelige Lyksaligheder.

29

Uformodentlig forsvandt det heele Syn i Crystallet. En Røst lod sig høre: Gaae hen Mirzah og kær ar tilbede Forsynet endog naar der synes at være uretfærdig. Jeg vaagnede op ligesom af en Drøm, og fornåm ar jeg laae nær ved Bagdad , under et skyggefuldt Laurbærtræe, uvis om jeg havde drømt, eller om jeg havde seet et virkeligt Syn. Jeg gik hen til min Boellg og græd ikke mere, hverken over den Ugudeliges Lykke, eller over den Dydiges Ulykke, efterdi jeg nu vidste ar der første var langt mindre end en Drøm, og det andet altid en Belønning af Forsynet.

30

31

32